

Stručni rad

PROVEDBA PRAKTIČNE NASTAVE SESTRINSTVA NA ODJELU ZA TRAUMATOLOGIJU UKC MARIBOR

Nataša Rotar
Srednja zdravstvena i kozmetička škola Maribor

Sažetak

Stjecanje vještina i kompetencija za profesiju medicinskog tehničara u kliničkom okruženju ključno je za usvajanje već stečenog znanja u simuliranom školskom okruženju. Studenti su suočeni sa stvarnim sestričkim problemima koji se stalno mijenjaju. Dolaze u kontakt sa svim dobnim skupinama od beba, djece, adolescenata, odraslih i naravno starijih osoba. Osjećaji učenika pri prvom kontaktu s oboljelima vrlo su različiti. Velika većina učenika sposobna je povezati znanja stečena u simuliranom školskom okruženju sa stvarnim kliničkim okruženjem. Neki učenici smatraju da je ovo zanimanje jako teško i ne vide se u ovom zanimanju u budućnosti. Neki studenti, međutim, ne znaju kako iskoristiti svoje stečeno znanje u kliničkom okruženju jer nemaju samopouzdanja ili ih koči pomisao da su očekivali nešto drugačije. Bez obzira kojoj skupini studenti pripadaju, nastavnik praktične nastave ključan je za optimalnu povezanost škole i kliničkog okruženja.

Ključne riječi: sestrištva, praktična nastava, student, nastavnik praktične nastave

1. Uvod

Zakonom o strukovnom i stručnom obrazovanju propisana je nastava općeobrazovnih i stručno-teorijskih predmeta te sati praktične nastave u školi i u kliničkoj sredini i/ili ustanovi. Stručni moduli definiraju osnovni standard stručnih i ključnih kompetencija. To znači da povezuju teorijska znanja s praktičnim kompetencijama. Nakon završenog obrazovanja student se može uključiti na tržište rada i zaposliti kao pripravnik. No, visokoškolske studijske programe može upisati nakon završene srednje strukovne mature i nastaviti studij u željenom smjeru.

Praktična nastava je sastavni dio stručnog modula. Obveza je škole da stručni djelatnici provedbenim kurikulumom planiraju uravnotežen odnos između teorijskog i praktičnog dijela modula, a temelj planiranja je kurikulum obrazovnog programa i katalog znanja za modul gdje su definirani ciljevi učenja.

2. Organizacija praktične nastave na srednji zdravstveni i kozmetički školi Maribor

Raspored praktične nastave u školi utvrđuje organizator praktične nastave prije početka školske godine. Rasporedite ga prema broju sati i broju učenika koji su napredovali. Broj učenika u grupi je od 8 do maksimalno 12. Učenici mijenjaju odjele svakih 5 tjedana i raspoređeni su u 6 ili 7 različitih odjela. Vodič za izvođenje praktične nastave je katalog vještina i dnevne pripreme za nastavu. Na odjelu traumatologije studenti 4. godine imaju praktičnu nastavu. Praktična nastava je sažeta, ukupno 4 školska sata, u dva uzastopna dana (utorak/srijeda ili četvrtak/petak). Student može sljedećeg dana učvrstiti znanje stečeno prvog dana. Pripreme nastavnika su vodilja, ali često se događa da ne realiziramo planirano jer se situacija u odjelu stalno mijenja. Prijemi i otpusti pacijenata slijede svakodnevno, što znači da se situacije usklađuju u hodu, da se praktična nastava odvija prema svim zacrtanim smjernicama i da se ostvaruju ciljevi učenja. Najvažnije je da student učvrsti već stečena znanja i vještine te stekne nova specifična znanja koja su specifična za odjel na kojem se izvodi praktična nastava. Praktična nastava počinje u 7 sati. Prije početka nastave upoznajem pacijente na odjelu i slušam izlaganje djelatnika o njihovim dužnostima. Zajedno sa zaposlenicima biramo sobe i pacijente o kojima će studenti brinuti taj dan.

2.1. Primjer tijeka rada na traumatološkom odjelu

Učenici se u svlačionicama presvlače u uniforme i radnu obuću. Sa sobom imaju crvenu i plavu olovku, ravnalo, škare i mali blok za pisanje. Zatim u 7 sati dolaze na odjel, gdje higijenski peru ruke. Učenike dijelim u sobe prema broju pacijenata i stupnju samozbrinjavanja. Rad se najčešće odvija u dvije ili tri sobe (može i četiri, ako su pacijenti manje zahtjevniji) - dakle ukupno liječimo od 12 do 18 pacijenata. Tijek rada u jednoj bolesničkoj sobi:

- Zajedno sa studentima očitavamo dijagnoze za svakog pacijenta pojedinačno i utvrđujemo stanje bolesnika te na taj način utvrđujemo stupanj samozbrinjavanja i planiramo sve moguće sestrinske intervencije za taj dan. Zatim učenici međusobno dijele zadatke te se, ovisno o stupnju samozbrinjavanja bolesnika, dijele u parove ili rade samostalno. Ako su učenici krivo izradili plan rada prema svojim prioritetima, ispravljam ih i usmjeravam prema tome. Prednost imaju pacijenti natašte koji će biti operirani tijekom jutra.

- Jedan učenik priprema pladanj sa priborom za mjerenjem vitalnim znakovima, mjeri ih i bilježi, a odstupanja prijavljuje meni, a ja nadzornoj sestri i medicinskom tehničaru koji su zaduženi za tu sobu. Učenik predaje uređaje za mjerenje vitalnih funkcija u drugu prostoriju.
- Za to vrijeme ostali učenici pripremaju potrepštine za osobnu higijenu i posteljinu. Pripremljenu na pladnjima razdijele bolesnicima i počnu sa krevetnu kupku. Pacijenti koji mogu ustati peru se uz umivaonik, neki se tuširaju na kolicima za ležanje u kupaonici, a neki pod tušem.
- Potom učenici mijenjaju posteljinu, a ja ih vodim i pomažem u okretanju nepokretnih i teških bolesnika.
- Za to vrijeme provodi se i sobna vizita, studenti prekidaju rad kako bi liječnik mogao razgovarati s pacijentom. Tijekom posjeta liječnik i nadzorna medicinska sestra naručuju nam dodatne sestrinske intervencije: aplikaciju laksativa, zbrinjavanje akutnih ili kroničnih rana, zbrinjavanje vanjskog fiksatora, uklanjanje drenaže, promjenu drenažne bočice, uzimanje infektivnog materijala (urin, stolica), ugradnja nazogastrične sonde, ugradnja trajnog urinarnog katetera ili jednokratna kateterizacija žene, vađenje trajnog urinarnog katetera, uzimanje kontrolnih brisova, brisova na covid-19, vađenje spajalica ili šavova, snimanje EKG-a... Reorganiziramo rad i postavljamo prioritete odnosno hitnost zahvata koji su nam naručeni.
- Nakon intervencija slijedi priprema za doručak, posjedanje pacijenata, odnosno stavljanje u položaj za hranjenje prema liječničkoj dijagnozi. Nakon toga slijedi hranjenje i pomoć pri hranjenju. Nakon završetka obroka studenti bilježe stanje tekućine, prijavljuju eventualna odstupanja (odbijanje doručka, smetnje gutanja, povraćanje i mučnina...), čiste čaše i uređuju okolinu bolesnika. Studenti vode brigu o oralnoj higijeni pacijenata, ako to već nisu učinili ujutro.
- Nastavljamo sa sestrinskim intervencijama naručenim na viziti. Za to vrijeme drugi studenti obavljaju sestrinske intervencije koje nisu bile nužne ujutro (rezanje noktiju, pranje glave, brijanje, razgovor s pacijentima i zapošljavanje pacijenata, hodanje s pacijentima po hodniku, smještanje u invalidska kolica...).
- Sve korištene predmete za višekratnu upotrebu učenici dezinficiraju i odlažu/slažu u ormare, raspoređuju i prozračuju prostorije.
- Sve izvedene zahvate i posebnosti studenti bilježe u primopredaji rada te zajedno provjeravamo što je evidentirano. Zatim provjeravamo sve podatke upisane na temperaturnim listovima.
- Kada završimo posao prije vremena idemo u obilazak gipsarne. Tamo im djelatnici pokazuju kako namjestiti gips pacijentu. Potom pacijenta zajedno vodimo na RTG snimanje, gdje se studenti ponovno pozivaju unutar RTG odjela i objašnjavaju im se posebnosti. Ako imamo manje vremena, idemo na jedinicu intenzivne njege i pregledavamo kritično ugrožene pacijente koji trebaju stalni nadzor.
- Nakon završenog rada studente pozivam na razgovor, gdje radimo kratku analizu rada. Ukazujemo na slabosti i prednosti te pravimo plan za sljedeći dan. Uvijek pohvalim učenike za dobro obavljen posao i potičem ih na usavršavanje.

3. Zaključak

Izvedba praktične nastave i priprema za nastavu nisu savršeno usklađeni. Moramo uzeti u obzir da pitanja pacijenata, dodatna motivacija studenata i razgovor s pacijentima oduzimaju puno vremena i razlikuju se od skupine do skupine. Također smo u stalnom dogovoru sa sestrijskim i medicinskim timom te međusobno komuniciramo promjene i zapažanja. Naravno, moramo uzeti u obzir i činjenicu da ne mogu biti prisutna sa svim studentima i pacijentima u isto vrijeme. S našim zaposlenicima jako dobro surađujemo i oni svoj rad prilagođavaju našim potrebama i željama, osiguravaju nam potrebne opreme i materijale koji su nam potrebni za nesmetan rad. Zaposlenici se uvijek zahvaljuju studentima na suradnji te ih često potiču i motiviraju. Najvažnije je da učenici osjećaju pripadnost i da me traže u svakom trenutku kada im je potrebna moja pomoć. Studentima sam na raspolaganju tijekom cijele vježbe, demonstriram ili izvodim zajedno s njima sve intervencije koje još ne poznaju, a koje su specifične za traumatološki odjel. Vrlo je važno da nastavnici praktične nastave budu uzor učenicima i da steknemo njihovo povjerenje.

4. Literatura

- [1.] <https://cpi.si/poklicno-izobrazevanje/prakticno-izobrazevanje/>(13.5.2023.)
- [2.] <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4325#>(13.5.2023.)